

การพัฒนารูปแบบการนิเทศเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้สำหรับครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

THE DEVELOPMENT OF SUPERVISION MODEL TO ENHANCE THE RESEARCH COMPETENCY FOR LEARNING DEVELOPMENT OF TEACHERS IN BASIC EDUCATION

ระยา คงขาว¹, มนสิข สิทธิสมบุญ², เอื้อมพร หลินเจริญ³
 Raya Kongkha¹, Monsit Sitthisomboon², Eauporn Lincharoen³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาแบบการนิเทศเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ สำหรับครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะดังนี้ 1) เพื่อศึกษากระบวนการนิเทศเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้สำหรับครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2) เพื่อสร้างและตรวจสอบคุณภาพรูปแบบการนิเทศเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้สำหรับครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 3) เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการนิเทศเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้สำหรับครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 4) เพื่อประเมินรูปแบบการนิเทศเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ สำหรับครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีขั้นตอนการวิจัย 4 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 ศึกษากระบวนการนิเทศเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้สำหรับครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการสังเคราะห์เอกสารและการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ 9 ท่านโดยใช้แบบสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา ขั้นตอนที่ 2 สร้างและตรวจสอบคุณภาพรูปแบบการนิเทศเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ สำหรับครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการร่างรูปแบบการนิเทศ แล้วจัดทำคู่มือการใช้รูปแบบการนิเทศ หลังจากนั้นจึงได้ตรวจสอบคุณภาพรูปแบบการนิเทศโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คนและครู 10 คน โดยใช้แบบประเมินรูปแบบการนิเทศ แบบประเมินคู่มือการใช้รูปแบบการนิเทศ ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ วิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน หลังจากนั้นจึงได้ปรับปรุงรูปแบบการนิเทศ ขั้นตอนที่ 3 การศึกษาผลการใช้รูปแบบการนิเทศเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ สำหรับครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน แหล่งข้อมูลได้แก่ครูที่สมัครเข้าร่วมดำเนินงานจำนวน 40 คน เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แบบทดสอบความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ ส่วนแบบประเมินงานวิจัยในชั้นเรียนมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า วิเคราะห์ข้อมูลโดยค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และขั้นตอนที่ 4 ประเมินรูปแบบการนิเทศเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ สำหรับครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานแหล่งข้อมูลได้แก่ครูผู้สอน จำนวน 40 คน โดยใช้แบบประเมินมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า วิเคราะห์ข้อมูลโดยค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย พบว่า

1. ผลการศึกษาระบบการนิเทศเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้สำหรับครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า หลักการนิเทศการศึกษาต้องใช้ความเป็นประชาธิปไตยและการมีส่วนร่วม มีการติดตามอย่างต่อเนื่องและสร้างขวัญกำลังใจอย่างหลากหลายและเหมาะสม โดยใช้ปัจจัยด้านบุคลากร ปัจจัยด้านกระบวนการ ปัจจัยด้านทรัพยากรและปัจจัยด้านการบริหารที่ดีและมีประสิทธิภาพ

ส่วนแนวทางกิจกรรมหรือกระบวนการนิเทศ ควรเป็นกรณีแบบชี้แนะ เพื่อช่วยเหลือครูในการพัฒนาและปรับปรุงตนเอง ปรับปรุงหลักสูตร ปรับปรุงการสอน และปรับปรุงการวัดและประเมินผลผู้เรียน โดยมี

¹ นิสิตระดับดุษฎีบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

Ph.D. in Curriculum and Instruction, Department of Education, Faculty of Education, Naresuan University, E-mail: raya5584@gmail.com

² รองศาสตราจารย์ ดร., ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

Associate Professor Dr., Department of Education, Faculty of Education, Naresuan University, E-mail: monasits@nu.ac.th

³ รองศาสตราจารย์ ดร., ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

Assistant Professor Dr., Department of Education, Faculty of Education, Naresuan University, E-mail: aumpornli@nu.ac.th

องค์ประกอบสำคัญ ประกอบด้วย 1) การสำรวจเพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ (เปิดใจ) 2) การวางแผนการนิเทศ (ร่วมใจ) 3) การปฏิบัติการนิเทศ (ตั้งใจ เต็มใจ) 4) การประเมินผลการนิเทศ (ชื่นใจ)

2. ผลการสร้างและตรวจสอบคุณภาพรูปแบบการนิเทศเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ สำหรับครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า รูปแบบการนิเทศมีกระบวนการ 5 ขั้นตอน ประกอบด้วย ขั้นที่ 1 ร่วมสร้างความตระหนัก ขั้นที่ 2 ร่วมรวมพลังค้นหา ขั้นที่ 3 ร่วมทำ ร่วมพัฒนา ขั้นที่ 4 ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้สู่การพัฒนา ขั้นที่ 5 ร่วมเผยแพร่สู่มวลชน ซึ่งผลการประเมินรูปแบบการนิเทศเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ และคู่มือการใช้รูปแบบการนิเทศ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดทั้งสองรายการ ส่วนผลการทดลองใช้รูปแบบการนิเทศเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ สำหรับครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ครูผู้สอนเกิดเจตคติที่ดี และตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนางานวิจัยเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ ครูผู้สอนมีส่วนร่วมและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน มีการระดมความคิดและสามารถกำหนดหัวข้อการวิจัยพร้อมระบุเหตุผลและความสำคัญ วัตถุประสงค์ และสมมติฐานของการวิจัยได้ และสามารถทำผลงานวิจัยเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของตนเองและเผยแพร่แก่สื่อมวลชนได้เป็นอย่างดี

3. ผลการศึกษามลการใช้รูปแบบการนิเทศเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ สำหรับครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ครูมีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน หลังการพัฒนาสูงกว่าก่อนพัฒนามีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และความสามารถทำวิจัยในชั้นเรียนมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

4. ผลการประเมินรูปแบบการนิเทศเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้สำหรับครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: รูปแบบการนิเทศ/ การเสริมสร้างสมรรถภาพการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้/ ครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

Abstract

This research has the main objective in develop the supervision model to enhance the research competence for learning development of teachers in basic education. It has specific objectives as follows: 1) to study the supervision process to enhance the research competence for learning development of teachers in basic education, 2) to create and check the quality of supervision model to enhance the research competence for learning development of teachers in basic education, 3) to study to the outcome of using the supervision model to enhance the research competence for learning development of teachers in basic education, and 4) to evaluate the supervision model to enhance the research competence for learning development of teachers in basic education by having 4 research methods as follow: step 1 – study the supervision progress to enhance the research competence for learning development of teachers in basic education by interviewing 9 distinguished specialists with structured questions and analyzing the data, step 2 – create and check the quality of the supervision model to enhance the research competence for learning development of teachers in basic education by developing the supervision model handbook After that, the quality is checked by a distinguished specialists and 10 teachers by using the supervision model evaluation. There are 5 levels for evaluation in analyzing average value and standard deviation value. The development of supervision model will be done after, step 3 – study the outcome of using the supervision model to enhance the research competence for learning development of teachers in basic education and the data source is from 40 attending teachers. The instrument used is the multiple-choice exam testing the research knowledge in class. The classroom research evaluation is value approximation type analyzing data by finding average value and standard deviation value, and step 4 – evaluate the supervision model to enhance the research competence for

learning development of teachers in basic education by 40 teachers and the value- approximation-type evaluation used to analyze data by finding average value and standard deviation value.

The research finding found that:

1. The finding of the study of the supervision progress to enhance the research competence for learning development of teachers in basic education found that the direction of a good supervision is effective and appears to be the most efficient in progress should be the supervision that is democratic and contains continued follow-up, variety of suitable encouragement creation. These should come from staff factor, process factor, resource factor, and effective management factor.

Activity pathway or supervision progress should be a guideline supervision in order to help teachers in their self-development and self-improvement, curriculum improvement, teaching improvement, and learner's evaluation improvement by having 1) the investigation of current problem and needs (open-minded) 2) supervision plan (cooperative) 3) supervision practice (intentionally and willingly) 4) supervision evaluation (pleased).

2. The outcome of the creation and the checking of quality of the supervision model to enhance the research competence for learning development of teachers in basic education found that there are 5 steps in supervision: step 1 is realization creation, step 2 is discovery power, step 3 is mutual development, step 4 is knowledge exchange towards the development, and step 5 is publicizing to mass people. The evaluation on the supervision model and supervision handbook is appropriate in the excellent level.

3. The outcome of the study the use of the supervision model to enhance the research competence for learning development of teachers in basic education found that teachers are knowledgeable, comprehensive on classroom research after the development period in the significant level of .05 as well as they are able to conduct classroom research appropriately in excellent level.

4. The outcome of evaluation of the supervision model to enhance the research competence for learning development of teachers in basic education found that it is appropriate in the excellent level.

Keywords: The Supervision Model/ The Enhancement of the Research Competency for Learning Development/ Teachers in the Basic Education

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการศึกษาภายใต้ ยุทธศาสตร์ของการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552 – 2561) ซึ่งดำเนินการในปัจจุบันนี้กล่าวกันว่า การศึกษากับการพัฒนาสังคมเป็นกระแสหลักสำคัญที่ สังคมต่างเฝ้าจับตามองในกระบวนการทัศน์ของความ เปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในมิติต่างๆ ซึ่งการปฏิรูปดังกล่าวได้ มุ่งเน้นการพัฒนา 4 มิติสำคัญ ได้แก่ การปฏิรูปนักเรียน ยุคใหม่ การปฏิรูปครูยุคใหม่ การปฏิรูปโรงเรียนหรือแหล่ง เรียนรู้ยุคใหม่ และการปฏิรูประบบบริหารจัดการยุคใหม่ ซึ่งในทุกมิตินั้นจะมีความสอดคล้องสัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบ สำหรับการปฏิรูปเพื่อพัฒนาคุณภาพครูยุคใหม่นั้น ได้มี ข้อเสนอแนะในเชิงยุทธศาสตร์อย่างหลากหลาย ทั้งนี้เพื่อ สร้างให้ครูยุคใหม่มีบทบาทในการเสริมสร้างให้ผู้เรียนเกิด

การเรียนรู้ และเป็นวิชาชีพที่มีคุณค่า เพื่อให้ครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาที่มีคุณภาพมาตรฐานเหมาะสม กับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง ซึ่งปัจจัยที่มีความสำคัญสูงสุดต่อ คุณภาพของการจัดการศึกษาทุกระดับ ได้แก่ คุณภาพของ ครู เพราะครูเป็นผู้นำปรัชญา แนวคิดและเจตนารมณ์ของ การปฏิรูปการศึกษาไปสู่การปฏิบัติ (Barrett, 2007) ซึ่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไข เพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 จึงได้ให้ความสำคัญต่อ การพัฒนาวิชาชีพครูให้เป็นวิชาชีพชั้นสูงและกำหนดให้มี การปฏิรูปครูอย่างครบวงจรเพื่อยกระดับมาตรฐานวิชาชีพ ครูให้สูงขึ้น แสดงให้เห็นว่าความจำเป็นในการพัฒนา วิชาชีพครูเป็นกลไกสำคัญในการนำไปสู่ความสำเร็จของการ ปฏิรูปการศึกษา ซึ่งมีจุดหมายปลายทางที่การพัฒนา ผู้เรียนให้มีคุณภาพและการเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม สามารถดำรงชีวิต

อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (สำนักงานเลขาธิการ สภาศึกษา, 2552, หน้า 68) การพัฒนาคุณภาพครูเพื่อให้ บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว จำเป็นต้องยึดถือตามแนวทางการปฏิรูปการเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ว่าด้วยแนวการจัดการศึกษา มาตรา 24(5) กำหนดให้มีการส่งเสริม สนับสนุนให้ครูสามารถจัด บรรยากาศสภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวก ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้ง สามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ โดยครูอาจเรียนรู้ไปพร้อมกับผู้เรียนจากสื่อการเรียนรู้อ และแหล่งวิทยาการประเภทต่างๆ และมาตรา 30 กำหนดให้ สถานศึกษาพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอนที่มี ประสิทธิภาพ ส่งเสริมให้ครูสามารถทำการวิจัยเพื่อ พัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับ การศึกษา (สำนักงานเลขาธิการสภาศึกษา, 2552, หน้า 59) เจตนารมณ์ที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษา ฉบับนี้คือ ให้ครูมีบทบาทในฐานะครูกวิจัย ครูที่ต้อง ปฏิบัติหน้าที่การสอนควบคู่ไปกับการใช้กระบวนการวิจัยใน การพัฒนาการเรียนการสอน

การพัฒนาครูให้มีฐานะเป็นนักวิจัย (Teacher as Researcher) เป็นโมเดลหนึ่งของการพัฒนาวิชาชีพ ครู ซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญในการพัฒนาการเรียนรู้อ ของผู้เรียนตามที่ระบุไว้ใน พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ สอดคล้องกับแนวโน้มของการปฏิรูปการศึกษาทั่วโลก โดยครูจะมีบทบาทเป็นนักวิจัยในลักษณะของการทำงานที่มี การวิจัยเป็นฐานกล่าวคือ ครูสามารถนำกระบวนการวิจัย มาใช้เพื่อแสวงหาวิธีปฏิบัติ แก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน ของตนหรือปรับปรุงการเรียนการสอนและพัฒนาการ เรียนรู้ของเด็ก งานวิจัยของครูจึงมีลักษณะเป็นการวิจัย ปฏิบัติการในชั้นเรียน (Classroom Action Research) ซึ่ง เป็นการวิจัยที่แตกต่างกับการวิจัยทางวิชาการ (Academic Research) ที่มีจุดมุ่งหมายในการสร้างสรรค์องค์ความรู้ เชิงทฤษฎีและนำไปใช้สรุปอ้างอิง ครูนักวิจัยจึงมี หมายถึง นักวิจัยมืออาชีพ (Professional Researcher) ที่ มีความเชี่ยวชาญทางสถิติและยึดระเบียบแบบแผนการวิจัย อย่างเคร่งครัด แต่เงื่อนไขสำคัญในการเป็นนักวิจัยของครู คือ การที่ครูปฏิบัติงานจัดการเรียนการสอนควบคู่กับการ วิจัย เป็นการพัฒนาผู้เรียนในวิถีการทำงานตามปกติของ ครู โดยใช้ความรู้และกระบวนการสร้างความรู้เป็น เครื่องมือในการทำให้การสอนและการวิจัยรวมกันได้ (โกศล ภูศรี, 2554, หน้า 2)

จากความสำคัญดังกล่าวข้างต้นทำให้องค์กร พัฒนาครูให้สามารถปฏิบัติงานจัดการเรียนการสอนควบคู่ กับการวิจัย รวมทั้งจัดระบบการนิเทศที่ดี โดยการ

ช่วยเหลือและส่งเสริมสนับสนุนให้ครูสามารถทำการวิจัย เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งวัชร่า เล่าเรียนดี (2550, หน้า 253) ได้เสนอไว้ว่า บุคคลที่มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการจัดการเรียนรู้ในชั้น เรียน คือ ครู ดังนั้น การให้ความรู้แก่ครูโดยไม่มีการ ติดตาม ดูแลช่วยเหลือ ครูจะปรับเปลี่ยนพฤติกรรมใหม่ๆ ยากมาก และในการที่ครูจะพัฒนาได้นั้นต้องอาศัยวิธีการที่ หลากหลาย ซึ่งวิธีการหนึ่งที่จะช่วยครูให้สามารถปรับปรุง พัฒนาดตนเองและพัฒนางานตนเองได้อย่างต่อเนื่องและเกิด ประสิทธิภาพสูงสุดต่อผู้เรียนในที่สุดก็คือ การนิเทศ ซึ่งอาจ เป็นการนิเทศทั้งที่เป็นรายบุคคลและรายกลุ่มที่สอดคล้อง กับปัญหาและความต้องการของครูและโรงเรียน โดยใช้ เทคนิควิธีการนิเทศที่หลากหลายเน้นความร่วมมือระหว่าง บุคลากรในโรงเรียนและผู้บริหารในการพัฒนาการศึกษาซึ่ง ตรงกับแนวคิดเกี่ยวกับการนิเทศของกรทอง จิระเดชากุล (2550, หน้า 1) ที่กล่าวว่า การนิเทศเป็นงานสำคัญอย่าง หนึ่งของการจัดการเรียนการสอน เป็นกระบวนการ ปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างผู้ให้การนิเทศหรือผู้ให้คำปรึกษา กับผู้รับ การนิเทศ เพื่อให้ได้มาซึ่งประสิทธิผลในการเรียนของ นักเรียน และในการพัฒนาครูให้สามารถจัดกิจกรรมและ กระบวนการเรียนรู้ให้บรรลุตามจุดหมายของหลักสูตร ซึ่ง ต้องมีการนิเทศที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ผู้วิจัยซึ่งมีบทบาทในการนิเทศการศึกษาได้ ตระหนักถึงความสำคัญดังกล่าวจึงได้ค้นหาแนวทางการ พัฒนาการนิเทศเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการวิจัยเพื่อ พัฒนาการเรียนรู้ให้กับครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความสามารถในการทำวิจัยในชั้นเรียนได้อย่างเหมาะสม และมีประสิทธิภาพและสามารถยกระดับคุณภาพการศึกษา ได้อย่างแท้จริง เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาการ คุณภาพการศึกษาให้สูงยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์หลัก เพื่อพัฒนา รูปแบบการนิเทศเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการวิจัยเพื่อ พัฒนาการเรียนรู้ สำหรับครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และมีวัตถุประสงค์เฉพาะดังนี้

1. เพื่อศึกษารูปแบบการนิเทศเพื่อเสริมสร้าง สมรรถภาพการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อ สำหรับครูระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. เพื่อสร้างและตรวจสอบคุณภาพรูปแบบการ นิเทศเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการวิจัยเพื่อพัฒนาการ เรียนรู้ สำหรับครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการนิเทศเพื่อ เสริมสร้างสมรรถภาพการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อ สำหรับครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย

3.1 เพื่อเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียนของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระหว่างก่อนและหลังการนิเทศด้วยรูปแบบการนิเทศที่พัฒนาขึ้น

3.2 เพื่อศึกษาความสามารถในการทำวิจัยในชั้นเรียน ของครูระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐาน หลังการนิเทศด้วยรูปแบบการนิเทศที่พัฒนาขึ้น

4. เพื่อประเมินรูปแบบการนิเทศเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อำนาจครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

วิธีดำเนินการวิจัย

การพัฒนารูปแบบการนิเทศเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อำนาจครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยได้ดำเนินการพัฒนาตามกระบวนการของการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) แบ่งเป็น 4 ขั้นตอน ประกอบด้วย

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษากระบวนการนิเทศเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อำนาจครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน แหล่งข้อมูล ได้แก่ เอกสาร ตำรา บทความวิจัย รายงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แนวคิดการนิเทศ และผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบบันทึกการศึกษาและแบบสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับกระบวนการนิเทศเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อำนาจครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เก็บรวบรวมข้อมูล จากการศึกษาเอกสาร ตำรา และรายงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศ และจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In – depth Interview) ผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องกับศึกษานิเทศก์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพรูปแบบการนิเทศเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อำนาจครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน แบ่งการดำเนินงานออกเป็น 4 ขั้นตอน ได้แก่

ขั้นที่ 1 การยกร่างรูปแบบการนิเทศผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากขั้นตอนที่ 1 มายกร่างรูปแบบการนิเทศโดยกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบการนิเทศ กำหนดรายละเอียดในแต่ละองค์ประกอบของรูปแบบการนิเทศ ซึ่งประกอบด้วย หลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหา กระบวนการนิเทศ และการวัดและประเมินผล

ขั้นที่ 2 การจัดทำคู่มือการใช้รูปแบบการนิเทศ โดยการกำหนดรายละเอียดแนวทางการดำเนินงานในแต่ละองค์ประกอบ ให้ครบถ้วนทุกองค์ประกอบ

ขั้นที่ 3 การตรวจสอบคุณภาพรูปแบบการนิเทศ แหล่งข้อมูลได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 ท่าน โดยเป็นเป็นอาจารย์ในสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาศึกษานิเทศก์และผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบประเมินรูปแบบการนิเทศ และแบบประเมินคู่มือการใช้รูปแบบการนิเทศ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิด้วยตนเอง วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ขั้นที่ 4 การปรับปรุงรูปแบบการนิเทศตามข้อผลการประเมินและข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

ขั้นตอนที่ 3 ศึกษาผลการใช้รูปแบบการนิเทศเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อำนาจครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน แหล่งข้อมูลได้แก่ ครูผู้สอนในโรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38 จำนวน 40 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจ ของครู มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ และแบบประเมินความสามารถในการทำวิจัยในชั้นเรียนของครู มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) เก็บรวบรวมข้อมูลจากการทดสอบความรู้ ความเข้าใจของครูผู้สอนและการสังเกตพฤติกรรมการปฏิบัติการทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อำนาจครูผู้สอน วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติทดสอบที (t – test dependent) และการหาค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ขั้นตอนที่ 4 ประเมินรูปแบบการนิเทศเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อำนาจครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน แหล่งข้อมูล ได้แก่ ครูผู้สอนในโรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38 จำนวน 40 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบประเมินความคิดเห็นของครูมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยรูปแบบการนิเทศที่มีความเหมาะสมจะต้องมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ไม่เกิน 1.00

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษากระบวนการนิเทศเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อำนาจครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า หลักการนิเทศการศึกษาต้องใช้ความเป็นประชาธิปไตยและการมีส่วนร่วม มีการติดตามอย่างต่อเนื่องและสร้างขวัญกำลังใจอย่างหลากหลายและเหมาะสม โดยใช้ปัจจัยด้านบุคลากร ปัจจัย

ด้านกระบวนการ ปัจจัยด้านทรัพยากรและปัจจัยด้านการบริหารที่ดีและมีประสิทธิภาพ

ส่วนแนวทางกิจกรรมหรือกระบวนการนิเทศควรเป็นการนิเทศแบบชี้แนะ เพื่อช่วยเหลือครูในการพัฒนาและปรับปรุงตนเอง ปรับปรุงหลักสูตร ปรับปรุงการสอน และปรับปรุงการวัดและประเมินผลผู้เรียน โดยมีองค์ประกอบสำคัญ ประกอบด้วย 1) การสำรวจเพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ (เปิดใจ) 2) การวางแผนการนิเทศ (ร่วมใจ) 3) การปฏิบัติการนิเทศ (ตั้งใจเต็มใจ) 4) การประเมินผลการนิเทศ (ชื่นใจ)

2. ผลการสร้างและตรวจสอบคุณภาพรูปแบบการนิเทศเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ สำหรับครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า

2.1 รูปแบบการนิเทศเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการวิจัยเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ สำหรับครูผู้สอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีกระบวนการ 5 ขั้นตอน ประกอบด้วย ขั้นตอนที่ 1 ร่วมสร้างความตระหนัก ขั้นตอนที่ 2 ร่วมรวมพลังค้นหา ขั้นตอนที่ 3 ร่วมทำ ร่วมพัฒนา ขั้นตอนที่ 4 ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้สู่การพัฒนา ขั้นตอนที่ 5 ร่วมเผยแพร่สู่มวลชน

2.2 ผลการประเมินรูปแบบการนิเทศเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ สำหรับครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า รูปแบบมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

2.3 ผลการประเมินเหมาะสมของคู่มือการใช้รูปแบบการนิเทศเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้สำหรับครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

2.4 ผลการทดลองใช้รูปแบบการนิเทศเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ สำหรับครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ครูผู้สอนตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนางานวิจัยเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ มีส่วนร่วมในการเรียนรู้ สามารถกำหนดหัวข้อการวิจัยพร้อมระบุเหตุผลและความสำคัญ เขียนวัตถุประสงค์ เขียนสมมติฐานของการวิจัยได้ และสามารถทำผลงานวิจัยเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของตนเองได้ ถูกต้อง และครบถ้วนตามกระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของตนเอง และเผยแพร่แก่สื่อมวลชนได้

3. ผลการศึกษาผลการใช้รูปแบบการนิเทศเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ สำหรับครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ครูมีความรู้ความเข้าใจในการวิจัยเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ หลังการพัฒนาสูงกว่าก่อนพัฒนามีความสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และความสามารถในการทำวิจัยในชั้นเรียนมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

4. ผลการประเมินรูปแบบการนิเทศเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ สำหรับครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผล

จากการพัฒนากระบวนการนิเทศเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้สำหรับครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีประเด็นสำคัญที่ค้นพบจากผลการวิจัยที่สามารถนำมาอภิปรายผล 4 ประเด็น ดังนี้

1. จากการศึกษากระบวนการนิเทศเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ สำหรับครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า หลักการนิเทศการศึกษาต้องใช้ความเป็นประชาธิปไตยและการมีส่วนร่วม มีการติดตามอย่างต่อเนื่องและสร้างขวัญกำลังใจอย่างหลากหลายและเหมาะสม โดยใช้ปัจจัยด้านบุคลากร ปัจจัยด้านกระบวนการ ปัจจัยด้านทรัพยากรและปัจจัยด้านการบริหารที่ดีและมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับยุพิน ยืนยง (2553, หน้า 89) ที่กล่าวว่า การนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการซึ่งประกอบด้วยกิจกรรม การบริการและวิธีการต่างๆ ที่มีการจัดการอย่างเป็นระบบของที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา โดยมีจุดประสงค์เพื่อการปรับปรุงการเรียนการสอนและการทำงานของครูให้มีประสิทธิภาพและส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียน และยังสอดคล้องกับยุริ ประคำทอง (2554, หน้า 66-67) ที่ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษาไว้ 4 ประการ คือ 1) เพื่อความเป็นผู้นำในวิชาชีพ (Professional Leadership) 2) เพื่อช่วยให้ครูมีความเจริญก้าวหน้า (Aid teacher's Growth) 3) เพื่อปรับปรุงการสอนของครู (Improvement of Teaching) และ 4) เพื่อแนะแนวทางให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างบุคลากร (คณะครู) กับชุมชน (Guiding Staff and Community Relation)

ส่วนแนวทางกิจกรรมหรือกระบวนการนิเทศควรเป็นการนิเทศแบบชี้แนะ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการทำงานเพื่อเป็นการพัฒนาศักยภาพผู้เรียนจึงจำเป็นต้องใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ การนิเทศการศึกษาต้องมีกลยุธมิตรและมีการติดตามเพื่อชี้แนะแนวทางที่เหมาะสมให้กับครู ซึ่งถือว่ากระบวนการนิเทศเป็นกระบวนการสำคัญในการสนับสนุนและติดตามเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนและการจัดการเรียนรู้ ซึ่งสุมน อมรวิวัฒน์ (2547, หน้า 51) ได้กล่าวสรุปไว้ว่า แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการกลยุธมิตรนิเทศนั้นได้นำเสนอไว้อย่างกว้างๆ มิได้กำหนดกรอบและขั้นตอนเป็นข้อๆ อย่างชัดเจน ทั้งนี้เพราะเคารพในความคิดของคนทุกคน ที่จะจัดวิธีการนิเทศ จัดขั้นตอนเองตามความเหมาะสมและสถานการณ์จริงในการพัฒนาศักยภาพของครู การออกแบบวิธีการกลยุธมิตรนิเทศนั้นจะมีประสิทธิภาพ

หรือไม่ สนองวัตถุประสงค์ของการพัฒนาครูหรือไม่ ผลงานและการประเมินจะชี้ชัดในทุกขั้นตอน

2. การสร้างและตรวจสอบคุณภาพรูปแบบการนิเทศเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ สำหรับครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า รูปแบบการนิเทศมี 5 ขั้นตอนประกอบด้วย ขั้นที่ 1 ร่วมสร้างความตระหนัก ขั้นที่ 2 ร่วมรวมพลังค้นหา ขั้นที่ 3 ร่วมทำ ร่วมพัฒนา ขั้นที่ 4 ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้สู่การพัฒนา ขั้นที่ 5 ร่วมเผยแพร่สู่มวลชน และผลการประเมินรูปแบบการนิเทศมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้สำหรับครูได้อย่างรอบด้านจึงทำให้ได้รูปแบบการนิเทศที่มีขั้นตอนที่ชัดเจนและมีความเหมาะสมมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับสังคอุทรานันท์ (2530, หน้า 84-88) ได้เสนอกระบวนการนิเทศการศึกษาที่เห็นว่าสอดคล้องกับสภาพสังคมไทย 5 ขั้นตอน ซึ่งเรียกว่า “PIDRE” ประกอบด้วย 1) การวางแผนการนิเทศ (P - Planning) เป็นไปตามที่ผู้บริหาร ผู้นิเทศ และผู้รับการนิเทศประชุมปรึกษาหารือ เพื่อให้ได้มาซึ่งปัญหาตามความต้องการจำเป็นที่ต้องมีการนิเทศ รวมทั้งวางแผนขั้นตอนการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการนิเทศที่จัดขึ้น 2) การให้ความรู้ก่อนการนิเทศ (I - Informing) เป็นขั้นตอนของการให้ความรู้ เพื่อให้เข้าใจถึงสิ่งที่จะดำเนินการว่าต้องอาศัยความรู้ ความสามารถเรื่องใด อย่างไรบ้าง จะมีขั้นตอนในการดำเนินการอย่างไร จะทำอย่างไรให้ได้ผลงานที่มีคุณภาพ ซึ่งขั้นตอนที่มีความจำเป็นทุกครั้งสำหรับการเริ่มการนิเทศที่จัดขึ้นใหม่ ทุกเรื่องที่มีความจำเป็นสำหรับงานนิเทศที่ยังไม่ได้ผลหรือได้ผลไม่ถึงขั้นที่พอใจ ซึ่งจำเป็นต้องทำการทบทวนให้ความรู้ในการปฏิบัติงานที่ถูกต้องอีกครั้งหนึ่ง 3) การดำเนินการปฏิบัติงานนิเทศ (D - Doing) ประกอบด้วย การปฏิบัติงาน 3 ลักษณะ คือ การปฏิบัติงานของผู้รับการนิเทศ การปฏิบัติงานของผู้นิเทศและการปฏิบัติงานของผู้สนับสนุนการนิเทศ 4) การสร้างเสริมกำลังใจ (R - Reinforcing) เป็นขั้นตอนการเสริมแรงของผู้บริหาร เพื่อให้ผู้รับการนิเทศมีความมั่นใจและเกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ขั้นตอนนี้อาจดำเนินไปพร้อมกับผู้รับการนิเทศกำลังปฏิบัติงานหรือปฏิบัติงานได้เสร็จสิ้นแล้ว 5) การประเมินผลการนิเทศ (E - Evaluating) เป็นขั้นตอนที่ผู้นิเทศทำการประเมินผลการดำเนินงานที่ผ่านมาเป็นอย่างไร หากพบว่ามีปัญหาหรืออุปสรรคอย่างใดก็จะต้องปรับปรุงแก้ไข ซึ่งการปรับปรุงแก้ไขอาจทำได้โดยการให้ความรู้เพิ่มเติมในเรื่องที่ปฏิบัติใหม่อีกครั้ง ในกรณีที่ผลการดำเนินงานที่ได้ยังไม่ถึงขั้นที่น่าพอใจ หรือให้ดำเนินการปรับปรุงการดำเนินงานทั้งหมดในกรณีที่เกิดการดำเนินงานไม่ได้ผล แต่ถ้าประเมินผลแล้วประสบผลสำเร็จ

ตามที่ตั้งไว้ และต้องการจะดำเนินการนิเทศต่อไปก็สามารถทำได้เลย ไม่ต้องให้ความรู้ในเรื่องที่ปฏิบัติอีก การดำเนินการนิเทศตามกระบวนการจะเป็นไปอย่างต่อเนื่อง ไม่หยุดยั้งจนกว่าจะบรรลุผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายแล้วต้องการหยุดกระบวนการทำงาน ก็ถือว่า การนิเทศในเรื่องนั้นได้สิ้นสุด ถ้าหากมีการเริ่มปฏิบัติเรื่องใหม่ที่แตกต่างจากเดิม ต้องเริ่มตามกระบวนการดำเนินงานตามขั้นตอนดังกล่าวต่อไป

3. ผลการทดลองใช้รูปแบบการนิเทศเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ สำหรับครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ครูผู้สอนตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนางานวิจัยเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ มีส่วนร่วมในการเรียนรู้ สามารถกำหนดหัวข้อการวิจัยพร้อมระบุเหตุผลและความสำคัญ เขียนวัตถุประสงค์ เขียนสมมติฐานของการวิจัยได้ และสามารถทำผลงานวิจัยเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของตนเองได้ ถูกต้อง และครบถ้วนตามกระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของตนเอง และเผยแพร่แก่สื่อมวลชนได้ ทั้งนี้เนื่องจากมาจากผลการนิเทศที่ครูได้มีส่วนร่วมในกระบวนการต่างๆ จึงทำให้มีความตระหนัก นอกจากนี้ยังเป็นการกระตุ้นให้ครูได้พัฒนาตนเองเพื่อการเปลี่ยนแปลงมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับวัชรรา เล่าเรียนดี (2550, หน้า 39-40) ได้เสนอแนวทางเพื่อการเปลี่ยนแปลงไว้ว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปฏิบัติงาน จะช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมง่ายขึ้น และสอดคล้องกับนันทนัฐ น้อยเหลือ (2549, หน้า 34-36) ได้ทำการศึกษากระบวนการนิเทศแบบ PIDRE ซึ่งใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้อง และสมน อมรวิวัฒน์ (2547, หน้า 8) ที่กล่าวถึงรูปแบบกลายนิเทศนิเทศที่ใช้การมีส่วนร่วมในการนิเทศ 5 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นวิเคราะห์ปัญหาความต้องการจำเป็นร่วมกัน 2) ขั้นวางแผนเพื่อแก้ปัญหาพร้อมกัน 3) ขั้นกำหนดเป้าหมายในการพัฒนา ร่วมกัน ปฏิบัติตามแผนร่วมกัน 4) ขั้น ประเมินผลร่วมกัน และ 5) ขั้นปรับปรุงและพัฒนา ร่วมกัน และยังได้นำกระบวนการนิเทศแบบ PIDRE และรูปแบบกลายนิเทศมาผสมผสานประยุกต์เพื่อนำมาบูรณาการเป็นรูปแบบการนิเทศแบบร่วมมือประสานใจ ซึ่งเป็นการนิเทศที่เกิดจากการตกลงร่วมกันระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศที่จะพัฒนาการจัดการเรียนรู้ โดยร่วมกันวิเคราะห์ความต้องการและความจำเป็น การพัฒนา กำหนดจุดมุ่งหมาย และเป้าหมายในการพัฒนา ลงมือปฏิบัติตามการพัฒนา แผน ประเมินผลและปรับปรุง เผยแพร่ผลงาน

4. ผลการศึกษาการใช้รูปแบบการนิเทศเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ สำหรับครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ครูมีความรู้ความเข้าใจในการวิจัยเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ หลัง

การพัฒนาสูงกว่าก่อนพัฒนาย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และความสามารถในการทำวิจัยในชั้นเรียนมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการเห็นความสำคัญและแรงจูงใจของครูในการพัฒนาตนเองให้มีความเป็นครูมืออาชีพและส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษารวมทั้งการได้รับการยอมรับ ซึ่งสอดคล้องกับมาสโลว์ (Maslow, 2002, pp. 84-87) ที่ได้กล่าวถึงความต้องการพื้นฐาน (Basic Needs) ของมนุษย์ประกอบด้วย 1) ความต้องการทางด้านร่างกาย (Physiological needs) 2) ความต้องการความปลอดภัย (Safety needs) 3) ความต้องการความรักและความเป็นเจ้าของ (Belongingness and love needs) 4) ความต้องการได้รับความนับถือยกย่อง (Esteem needs) 5) ความต้องการที่จะเข้าใจตนเองอย่างแท้จริง (Self-actualization needs) และความสามารถในการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดนั้น ครูเหล่านี้ได้ผ่านการอบรมให้ความรู้ ฝึกปฏิบัติการทำวิจัยและมีการนิเทศติดตามโดยใช้รูปแบบการนิเทศเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องจึงทำให้ครูมีความสามารถในการทำวิจัยในชั้นเรียนได้อย่างเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับรุ่ง เจริญจิต และกนก จันทร์จจร (2550, หน้า 24) ได้กล่าวว่า แนวทางการส่งเสริมการวิจัยในสถานศึกษาให้มีคุณภาพ สิ่งที่สำคัญคือ 1) ควรมีการจัดอบรมให้ครูรู้เทคนิคกระบวนการวิจัย 2) การทำวิจัยให้ดูเป็นตัวอย่าง 3) การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารการวิจัยไปสู่สถานศึกษา 4) สนับสนุนครูให้ทำวิจัยสำรวจและวิจัยทดลองเพื่อพัฒนางานในหน้าที่

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 รูปแบบการนิเทศเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการวิจัยเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ สำหรับครูผู้สอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 5 ขั้นตอน มีข้อเสนอแนะในแต่ละขั้นตอน ดังนี้

1.1.1 ร่วมสร้างความตระหนัก ควรมุ่งเน้นการใช้เทคนิคหลากหลายเพื่อให้ครูผู้สอนเกิดความเชื่อมั่นในตนเอง และความตระหนักถึงความสำคัญในการวิจัยเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้

1.1.2 ร่วมรวมพลังค้นหา (Co-searching and analyzing) ควรเน้นกิจกรรมการระดมสมองเพื่อแลกเปลี่ยนและเชื่อมโยงประสบการณ์ที่เป็นแนวทางในการดำเนินการวิจัยเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้

1.1.3 ร่วมทำ ร่วมพัฒนา (Co-development activities) ควรเน้นการเชื่อมโยงประสบการณ์เดิมกับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวิจัยที่ได้รับ เพื่อนำสู่การพัฒนางานวิจัยเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้

1.1.4 ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้สู่การพัฒนา (Co-organizing knowledge) ควรเน้นกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้โดยจัดกิจกรรมนำเสนอ Symposium เพื่อรับการวิพากษ์ และเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาผลงานวิจัยเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ต่อไป

1.1.5 ร่วมเผยแพร่สู่มวลชน (Co-appreciation and social communication) ควรเน้นการจัดกิจกรรมนำเสนอผลงาน เพื่อเป็นการเผยแพร่ผลงานสำหรับผู้สนใจนำไปพัฒนาการจัดการเรียนรู้สามารถนำไปพัฒนาการจัดการเรียนรู้ได้จริง

1.2 เนื่องจากภาระงานของครูผู้สอนในหน้าที่อื่นๆ ที่มีนอกเหนือจากการสอนมีมาก ผู้นิเทศตามรูปแบบการนิเทศควรจัดสรรเวลาในการดำเนินการให้เหมาะสม และวางแผนอย่างดี

1.3 จากผลการวิจัยที่พบว่ารูปแบบการนิเทศเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการวิจัยเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ สำหรับครูผู้สอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้ง 5 ขั้นตอน มีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับครูผู้สอน โดยสามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของตนเองเพื่อเป็นนวัตกรรมในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ได้

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาวิจัยรูปแบบการนิเทศเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการวิจัยเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ สำหรับครูผู้สอน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตพื้นที่การศึกษาอื่นๆ เพื่อให้เห็นถึงความแตกต่างของผลการศึกษาวิจัย หรือใช้รูปแบบการนิเทศในการพัฒนาสมรรถภาพด้านอื่นๆ ที่สำคัญจำเป็นในการจัดการเรียนรู้ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- นันทนัฐ น้อยเหลือ. (2551). การติดตามผลการใช้รูปแบบการนิเทศแบบร่วมมือประสานใจสำหรับครูระดับปฐมวัย ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี, ลพบุรี.
- ยุพิน ยืนยง. (2553). การพัฒนารูปแบบการนิเทศแบบหลากหลายวิธีการเพื่อส่งเสริมสมรรถภาพการวิจัยในชั้นเรียน ของครู เขตการศึกษา 5 อัครสังฆมณฑล กรุงเทพฯ. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ภาควิชาหลักสูตรและการนิเทศ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม.
- วัชรรา เล่าเรียนดี. (2550). การนิเทศการสอน. นครปฐม: ภาควิชาหลักสูตรและการนิเทศ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สงัด อุทรานันท์. (2530). การนิเทศการศึกษา หลักการ ทฤษฎีและปฏิบัติ (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มิตรสยาม.
- Brause, R.S. and Mayher, J.S. (1991). Search and re-search: What the inquiring teacher needs to know. New York: Falmer Press.
- Maslow, Abraham H. (2002). Maslow's Hierarchy of Needs Theory. New York : McGraw-Hill.